

розладів, які також негативно впливають на загальний фізіологічний, емоційний та психологічний стан індивіда [1].

Зважаючи на це можна стверджувати, що безумовно стрес буде впливати, на розвиток лідерських якостей, також зрозуміло, що він буде помітно впливати на процес лідерської діяльності учнів, проте залишається відкритим питання, чи буде цей вплив негативним, або можливо такі стресогенні чинники та сам стресовий стан спровокує позитивну динаміку в розвитку та діяльності лідера.

Список літератури:

1. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : навч. посібник / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля, В. В. Карманенко. – Київ : Знання. – 2013. – С. 287

2. Психологія управлінської діяльності лідера : навч.-метод. посібник / О. Г. Романовський [та ін.] ; дар. О. Г. Романовський ; НТУ “ХПІ”. – Харків : НТУ “ХПІ”. – 2016. – С. 47

3. Психологія лідерства в бізнесі : навч. посібник / Т. В. Гура, О. Г. Романовський, А. Є. Книш ; дар.: Т. В. Гура, О. Г. Романовський, А. Є. Книш ; НТУ “ХПІ”. – Харків : Друкарня Мадрид. – 2017. – С. 100

4. Спіцина В. В. Практичний аспект гендерних особливостей уявлень про феномен лідерства студентської молоді / В. В. Спіцина, Н. В. Підбуцька // XI Міжнародна науково-практична конференція магістрантів та аспірантів : матеріали конф., 18-21 квітня 2017 р. : у 3 ч. Ч. 3 / ред. Є. І. Сокол ; Нац. техн. ун-т “Харків. політехн. ін-т” [та ін.]. – Харків : НТУ “ХПІ”. – 2017. – С. 261–262

*Куліш К. В., Михайличенко В. Є.
м. Харків, Україна*

Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”

СТВОРЕННЯ СИТУАЦІЇ УСПІХУ – АКТИВНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ

Ситуація успіху – це цілеспрямований, спеціально організований комплекс умов, який дозволяю досягти значних результатів в діяльності учня, які супроводжуються позитивними емоційними, психологічними переживаннями. Концепція створення ситуації успіху була запропонована у 80-і роки минулого століття групою вчених, якими керував А. С. Белкін. Вони виходили з того, що відчуття пережитого успіху сприяє розвитку

впевненості людини у собі, зростанню його самооцінки, власної значущості. Воно може докорінно змінити стан учня, ритм та стиль його життєдіяльності, взаємовідносин з оточуючими. Таким чином, успіх який відбувся, передбачає оптимальне співвідношення між очікуваннями оточуючих, особистості та результатами її діяльності [2, с. 81]. В тому випадку, коли успіх стає стійким, постійним, може початися свого роду реакція, яка вивільняє величезні, приховані до пори можливості особистості, її резерви та потенціал [1].

Результати досліджень, проведених в педагогічних колективах, де активно використовується технології створення ситуації успіху, свідчать про те, що успіх у тому чи іншому вигляді діяльності є активним формуючим початком. При цьому стан успіху – це емоційна задоволеність людини процесом та результатом своєї діяльності. Він створює відношення позитивної співпраці між педагогами і учнями. Педагогічні колективи будують свою освітню систему виходячи з положення про те, що для розвитку людини необхідна постійна мотивація та спрямоване педагогічне підкріплення. Досягнення успіху розглядається як отримання конкретного результату, визнаного значущим для індивіда. У цьому випадку ситуація успіху є своєрідним “пусковим механізмом” подальшого розвитку особистості. Тому створення ситуації успіху – необхідна умова процесу навчання та виховання, спосіб формування та розвитку потенціалу особистості.

Організація співпраці між викладачем та учнем, створення відносин довіри та взаєморозуміння, переживання радості і успіху активізує процес навчання, формуючи впевненість в собі та повагу один до одного, сприяє переживанню емоційного піднесення. Програма педагогічної допомоги зі сторони викладача здійснюється за допомогою постановки цілей і завдань, створення тої чи іншої ситуації успіху, вибору форм, методів та прийомів, які би активували потенціал особистості. Для цього педагог повинен організувати навчально-виховний процес таким чином, щоб, задовольняючи природні потреби учнів у пізнанні оточуючого світу, спілкування та самореалізації, забезпечити отримання ними позитивних емоцій. Технологічно ця допомога забезпечується низкою операцій, які здійснюються в психологічній атмосфері радості і схвалення, що створюються вербальними та невербальними засобами. При цьому підбадьорюючі слова та м'які інтонації, мелодичність мовлення та коректність звертань так само, як відкрита поза і доброзичлива міміка, створюють в їх поєднанні сприятливий психологічний фон, що допомагає учням впоратися з поставленим перед ними завданням.

Для досягнення поставлених цілей в освітньому процесі необхідна розробка його організаційно-змістовної моделі, в якій на кожній сходинці повинні створюватись умови для формування успішності, соціального

оптимізму особистості. Це передбачає проектування і реалізацію на практиці такої педагогічної системи, яка була б адекватна її когнітивним та емоційно-вольовим станом, що потребує використання таких технологій створення ситуації успіху як “Оцінка”, “Зняття страху”, “Персональна винятковість”, “Авансування успішного результату”, “Внесення мотиву”, “Педагогічне навіювання”, “Орієнтація на іншого”, “Персональна відповідальність” та інше. Прикладом можуть слугувати відео-уроки, уроки-тренінги, відкриті уроки з подальшим аналізом і самоаналізом і т.д.

Таким чином, створення цілеспрямованих ситуацій успіху в освітньому просторі є способом активізації лідерського потенціалу. Ці принципи реалізуються також в новому демократичному напрямку – педагогіка співпраці, яка в деяких наукових джерелах називається педагогічною толерантністю, а вчений-педагог І. Ф. Зязюн назвав її “педагогіка добра” [3]. Професійно-педагогічна співпраця – це система прийомів плідної соціально-психологічної взаємодії педагога і учня, змістом якої є створення відносин довіри й взаєморозуміння, переживання радості і успіху, формування впевненості в собі і поваги один до одного, що наполегливо потребує її широкого засвоєння педагогами в сучасному навчальному процесі.

Список літератури:

1. Батурін М. О. Психология успеха и неудачи / Челябинск. – 1999. – С. 320
2. Белкін А. С. Ситуация успеха: книга для учителя / Екатеринбург: УГЛУ. – 1997. – С.186
3. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: навч.метод.посіб. – К. 2000. – С. 350

*Лошакова І. В., Книш А. Є.
Харків, Україна*

Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ, ЯК ОДНА З НАЙВАЖЛИВІШИХ НАВИЧОК ЛІДЕРА ХХІ СТОЛІТТЯ

Однією з найважливіших навичок людини ХХІ століття є критичне мислення, це пов'язано з зростанням ролі інформації, в нашому житті. Інформація зараз міститься усюди, але все ж більшість зібрана в Інтернеті, який сповнений не тільки важливою інформацією, а ще й застарілою,